

kateheze, ni tu možno opisati; zanimivo pa je, ker kaže, da so si nasprotniki sv. cerkve povsod enaki. Knezoškof Roman Zängerle je l. 1848. dokončal svoje delavno, pomenljivo in dokaj burno življenje. Ljubil je le resnico in pravico, sovražil vsako polovičarstvo in hinavščino; zato se je zdel marsikomu trd. Najlepše ga je ocenil ob petdesetletnici njegovega mašništva papež Gregor XVI. z besedami: „Unicus est Romanus episcopus in Austria.“ Vzemimo besedo „Romanus“ kot škofovo ime „Roman“, ali v pomenu „rimski“, vsekako so besede pomenljive. Lepo se je o Zängerlu izrazil l. 1841. tudi Rauscher, češ da je „bojevnik za pravice sv. cerkve, namenjen boljšemu času pripraviti pot.“

Tak življenjepis sestaviti ni lahka naloga. Koliko stane truda, koliko mučnega iskanja po arhivih! Treba je pa tudi bistrega očesa in razsodnosti v obili meri. Dr. Sentzer je premagal težave. Naslikal je velikega cerkvenega kneza jasno, umljivo in prikupno. Vsak odstavek kaže, da ni le dober zgodovinar, marveč tudi dober bogoslovec.

Na str. 348. in 350. je pač le „lapsus calamitas“, da je bil Frančišek Kutnar ljubljanski knezoškof.

Za Slovence je ta spis zanimiv tudi radi tega, ker se večkrat ozira na slovenske pokrajine. Ob Zängerlovem času je spadal že znaten del spodnje Štajerske pod sekovsko škofijo. Zanimivo je opisan škofov boj z vlado radi redemptoristov, ki jih je vpeljal v „slovensko župnijo“ v Mariboru l. 1833. (str. 174.). O namenu cesarja Jožefa II., da bi povzdignil l. 1782. Gradec v nadškofijo in ji podredil vse slovenske škofije, piše na str. 72. in o pismu Jožefa II. z dne 3. jul. 1785, da hoče ljubljansko škofijo povišati v nadškofijo, sporoča na str. 74. Znano je, da se je to izpolnilo l. 1788.

Kdor se hoče temeljito poučiti o žalostnih posledicah jožefinskih naredb za cerkveno življenje v Avstriji, naj seže po tej knjigi. Obilica doslovnih citatov kaže duha, ki je vklepal cerkev v spono. Junak pa je moral biti, ki se je uprl temu toku in priboril katoliški cerkvi večjo svobodo.

V. Steska.

Glasba.

Cecilija. Cerkevna pesmarica. I. del. Drugi, popravljeni in pomnoženi natis. Uredil Anton Foerster. Izdala in založila „Družba sv. Mohorja“ v Celovcu. 1901. — Težko pričakovana druga izdaja „Cecilije“ je izšla. Cerkveni zbori so bili v hudi zadregi, ker so se izvodi prve izdaje večinoma že davno porabili. Koliko tisoč- in tisočkrat se je prepevalo že iz te knjige! Ta druga izdaja je sicer toliko ostala enaka prvi, da se bo dala rabiti poleg prve, a ima tudi več izprememb. Odpadel je molitvenik, in vsebina se je popravila. Nekaj pesmi, ki so ustrezale le boljšim cerkvenim zborom, je nadomeščenih z lažjimi, in nekaj novih je dodanih. Ker obsega že ta zvezek mašne pesmi, pesmi za razne čase cerkvenega leta, k blagoslovu in Marijinih pesmi, bo se mogel samostojno rabiti takoj, že predno izide še drugi zvezek. Zelo potrebno je bilo, da se je popravilo besedilo, ki pač v prvi izdaji ne ustreza povsod zahtevam novega slovstva. Popravljanje stare pesmi je težavno in često nehvaležno delo. Z vnemo se ga je lotil g. dr. Gregorij

Pečjak in res dobro popravil marsikako pesem: jezikovne napake je odstranil, ritem in rime opilil in zboljšal. Če ni šlo drugače, je tudi sam na novo zložil vse besedilo — Sicer je v zadnjih letih izšlo mnogo dobrih cerkveno-glasbenih zbirk, vendar si bo tudi ta nova izdaja „Cecilije“ ohranila častno mesto med njimi. Sicer se je mnogo ugovarjalo „cecilijanskim“ pesmim, da niso narodne, da ne ugajajo našemu čutu itd. A tega ne more nihče tajiti, da je ravno ta zbirka podala našim zborom vzor cerkvenega sloga in pravilne harmonizacije. Zato si je „Družba sv. Mohorja“ z izdajo te knjige pridobila za razvoj naše glasbe veliko zaslug. L.

Skladbe g. Jos. Procházke, učitelja „Glasbene Matice“ v Ljubljani, je začela izdajati tvrdka Mojmir Urbánek v Pragi. *Náklady* (op. 12.) so tri skladbe za gosli s spremljevanjem klavirja, polne finega čuta, *Čtyři dvospěvy* (op. 13.) pa so ljubke pesmice za sopran in alt. Ko bo zbirka bolj narastla, bomo o njej poročali obširneje.

